

DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2026-59-7>

УДК 005.21

Станько Т.М.*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та розвитку територій
імені Євгена Храпливого**Львівського національного університету
ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С. З. Гжицького*ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5936-4640>E-mail: stanko25091991@gmail.com

ЕВОЛЮЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ НАУКИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ МЕНЕДЖМЕНТУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У статті досліджено закономірності еволюції управлінської науки від класичних концепцій менеджменту до сучасної парадигми менеджменту сталого розвитку. Обґрунтовано, що розвиток управлінської науки доцільно розглядати як процес поступового накопичення, інтеграції та адаптації наукових концепцій до змін економічного, соціального, технологічного й екологічного середовища. Проаналізовано основні етапи розвитку управлінської думки та визначено трансформацію об'єктів, цілей і критеріїв оцінювання ефективності управління. Доведено, що сучасний менеджмент сталого розвитку сформувався внаслідок інтеграції положень класичного, адміністративного, поведінкового, системного та стратегічного менеджменту. Визначено особливості трансформації функцій менеджменту під впливом принципів сталого розвитку, ESG-підходу та цифровізації. Запропоновано концептуальні моделі, що відображають логіку розвитку сучасної управлінської парадигми та взаємозв'язок між глобальними викликами, трансформацією управлінських функцій і формуванням інтегрованої системи управління.

Ключові слова: управлінська наука; менеджмент; класичні концепції менеджменту; менеджмент сталого розвитку; ESG; цифровізація.

Stanko Tetiana. THE EVOLUTION OF MANAGEMENT SCIENCE IN THE CONTEXT OF THE DEVELOPMENT OF SUSTAINABLE MANAGEMENT

The rapid transformation of the global economy, the spread of digital technologies, increasing environmental challenges, and growing social expectations regarding responsible business have significantly changed the requirements for modern management. Under these conditions, sustainable development has become one of the key directions in the evolution of management science, requiring the integration of economic, social, environmental, and governance objectives into organizational management. This determines the relevance of studying the evolution of management science and the formation of the contemporary sustainable management paradigm. The article examines the evolution of management science from classical management concepts to sustainable management as a continuous process of developing and expanding management knowledge. Attention is focused on the transformation of management approaches under the influence of changes in the economic environment, organizational development, technological progress, and societal needs. The discussion covers the main stages in the development of management thought, the evolution of management objectives and functions, and the gradual expansion of the understanding of organizational effectiveness. Particular attention is given to the relationship between classical management concepts and modern approaches based on sustainable development principles. The article considers the changing role of management functions in contemporary organizations, the growing importance of stakeholder orientation, corporate social responsibility, ESG principles, and digital transformation. It also addresses the increasing significance of information technologies as an important factor influencing management processes and supporting sustainable organizational development. The paper emphasizes the importance of considering management science as an integrated and continuously developing system of knowledge that adapts to changing economic, social, technological, and environmental conditions. The issues discussed contribute to a better understanding of the conceptual foundations of sustainable management and the factors shaping the modern management paradigm in the context of global transformations.

Key words: management science; management; classical management concepts; sustainable management; ESG; digitalization.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується глибокими трансформаційними процесами, що охоплюють економічну, соціальну, екологічну та технологічну сфери. Глобалізація, цифровізація, зміна клімату, обмеженість природних ресурсів, посилення соціальної відповідальності бізнесу та необхідність досягнення Цілей сталого розвитку формують нові вимоги до системи управління підприємствами. За цих умов традиційне розуміння менеджменту, орієнтованого переважно на підвищення продуктивності праці, максимізацію прибутку та забезпечення конкурентних переваг, не повною мірою відповідає сучасним потребам розвитку організацій.

Формування нової управлінської парадигми відбувається на основі інтеграції економічних, соціальних та екологічних чинників у процес прийняття управлінських рішень. Водночас сучасний менеджмент не виник як абсолютно нова концепція, а став результатом тривалої еволюції управлінської науки, у межах якої класичні теорії поступово доповнювалися новими підходами, адаптуючись до змін зовнішнього середовища. Саме тому дослідження історичних закономірностей розвитку управлінської думки набуває не лише теоретичного, а й практичного значення, оскільки дозволяє пояснити причини трансформації сучасних управлінських концепцій та визначити перспективи їх подальшого розвитку.

Попри активний розвиток сучасної управлінської науки та появу нових концепцій менеджменту, трансформація теоретичних засад управління в умовах переходу до принципів сталого розвитку потребує подальшого наукового осмислення. Це зумовлює актуальність дослідження еволюції управлінської думки та її ролі у формуванні сучасної парадигми менеджменту сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання еволюції управлінської науки та трансформації концепцій менеджменту є предметом досліджень багатьох науковців. Значний внесок у дослідження розвитку менеджменту, закономірностей становлення та формування сучасних концепцій управління зробили Л. Є. Довгань, Л. Л. Ведута, М. В. Шкробот, А. І. Кредісов, В. Д. Козюра, Ю. В. Ящуринський та ін. [4; 6; 7]. Зокрема, Усіченко І. В., МIRONENKO М. А. та Лисенко Т. І. у своїй праці проаналізували історичний розвиток

та еволюцію управлінської думки, а також охарактеризували ключові етапи становлення менеджменту як науки [11]. Захарчин Г. М. та Склярчук Т. В. досліджували еволюцію менеджменту в контексті сучасних викликів, обґрунтували необхідність адаптації управлінської науки до сучасних соціально-економічних змін [5]. Сучасні дослідження більше зосереджуються на трансформації менеджменту під впливом глобалізації, цифровізації економіки, екологічних викликів, посилення соціальної відповідальності бізнесу та поширення концепції сталого розвитку [1; 8; 9].

Аналіз наукових праць свідчить, що більшість досліджень присвячена історії становлення окремих шкіл менеджменту та сучасним концепціям управління сталим розвитком. Проте недостатньо висвітленими залишаються питання комплексного аналізу еволюції управлінської науки як цілісного процесу, що забезпечив формування сучасної парадигми менеджменту сталого розвитку.

Метою статті є обґрунтування закономірностей еволюції управлінської науки від класичних концепцій до сучасної парадигми менеджменту сталого розвитку та визначення ролі основних теоретичних підходів у формуванні засад сталого управління підприємствами.

Виклад матеріалу дослідження та його основні результати. Еволюція управлінської науки є складним і багатовимірним процесом, що відображає зміни у способах організації виробництва, соціально-економічних відносинах, технологічному розвитку та суспільних очікуваннях щодо ролі підприємств. На відміну від поширеного підходу, відповідно до якого історія менеджменту трактується як послідовна зміна окремих шкіл управління, її доцільно розглядати як процес поступового накопичення та інтеграції наукових знань. Такий підхід дозволяє простежити розвиток управлінської думки та виявити закономірності формування сучасної парадигми менеджменту сталого розвитку.

Передумови формування класичного менеджменту були безпосередньо пов'язані з розвитком індустріального виробництва наприкінці XIX – на поч. XX ст. Зростання масштабів підприємств, ускладнення виробничих процесів, спеціалізація праці та необхідність підвищення продуктивності вимагали наукового обґрунтування принципів управління. Саме в цей період управління почало формуватися як самостійний

об'єкт наукового дослідження, що ґрунтувався на системному аналізі організаційних процесів, а не лише на практичному досвіді керівників. У межах класичного менеджменту було сформовано фундаментальні методологічні принципи, які й сьогодні залишаються основою сучасної управлінської науки. До них належать системність, раціональність прийняття рішень, функціональний розподіл діяльності, наукове обґрунтування організаційних процесів та орієнтація на підвищення результативності функціонування організації. Наведені положення свідчать, що значення класичного менеджменту полягає не лише у формуванні перших науково обґрунтованих принципів, а й у закладенні методологічної основи для подальшого розвитку управління [7, с. 115–120].

Аналіз розвитку управлінської науки свідчить, що на початкових етапах її становлення предметом дослідження були переважно виробничі процеси та організація праці. Це пояснювалося особливостями економічного розвитку того часу, коли основним джерелом конкурентних переваг підприємств вважалося зростання продуктивності виробництва. Тому концепція наукового менеджменту була орієнтована насамперед на оптимізацію трудових операцій, стандартизацію виробничих процесів і забезпечення ефективного використання трудових ресурсів. Подальший розвиток управлінської науки засвідчив обмеженість такого підходу. Ускладнення організаційних структур, розширення масштабів діяльності підприємств та посилення впливу зовнішнього середовища зумовили необхідність переходу від керування окремими виробничими операціями до управління організацією як цілісною соціально-економічною системою. У результаті предмет управлінських досліджень поступово зміщувався від аналізу індивідуальної праці до дослідження функціонування підприємства загалом. Така трансформація свідчить про послідовне розширення об'єкта дослідження в процесі розвитку управлінської науки.

Важливу роль у забезпеченні такого переходу відіграла адміністративна школа менеджменту. Вона стала логічним продовженням розвитку наукового менеджменту, зберігши його основні здобутки та розширивши сферу їх застосування на рівні організації в цілому. Представники адміністративної школи перенесли принципи системності, планування та контролю

на рівень управління всією організацією. Це дає підстави розглядати цю школу як важливий етап, що забезпечив перехід від керування окремими виробничими процесами до комплексного управління діяльністю підприємства.

Наступний етап розвитку управлінської науки характеризувався суттєвою зміною дослідницьких пріоритетів. Практика функціонування підприємств засвідчила, що економічна ефективність визначається не лише якістю організації виробничих процесів, а й поведінкою працівників, їх мотивацією, рівнем комунікації, організаційною культурою та стилем керівництва. У зв'язку з цим центр уваги науковців поступово перемістився з виробничої системи на працівника як ключовий елемент організації. Формування школи людських відносин стало початком гуманізації управлінської науки. На відміну від класичного менеджменту, у межах якого працівника розглядали переважно як виконавця виробничих функцій, представники школи людських відносин обґрунтували важливість урахування психологічних і соціальних чинників трудової діяльності. У цей період сформувалися передумови для розвитку сучасного управління людськими ресурсами, організаційної поведінки, лідерства та корпоративної культури. Включення людського чинника до предмета управлінських досліджень суттєво розширило зміст управління, оскільки поряд із виробничими процесами об'єктом наукового аналізу стали соціально-психологічні аспекти функціонування організації [6, с. 88–92].

Незважаючи на істотні відмінності між окремими школами менеджменту, їх розвиток характеризувався не протиставленням, а послідовним розширенням предмета управлінської науки. Кожна наступна концепція не відкидала фундаментальних принципів попередньої, а адаптувала їх до економічних умов, доповнюючи новими методами, інструментами та об'єктами дослідження. Наведений аналіз підтверджує, що еволюція управлінської науки ґрунтувалася на послідовному розвитку та інтеграції теоретичних підходів, що забезпечило формування сучасної управлінської парадигми. Трансформацію пріоритетів управлінської думки на різних етапах її розвитку наведено у таблиці (табл. 1).

Порівняння історичних етапів розвитку менеджменту дозволяє виділити стійкі закономірності. По-перше, кожна нова концепція не заперечувала попередню, а інте-

Таблиця 1

Еволюція пріоритетів управлінської науки

Історичний етап	Управлінська концепція	Об'єкт управління	Мета управління	Внесок у розвиток менеджменту
Початок XX ст.	Науковий менеджмент	Трудові процеси	Підвищення продуктивності праці	Стандартизація, нормування, наукова організація праці
1920–1940 рр.	Адміністративний менеджмент	Організація	Підвищення ефективності управління	Функції менеджменту, організаційна структура
1930–1960 рр.	Школа людських відносин	Працівник	Підвищення мотивації та задоволеності працею	HR-менеджмент, лідерство, комунікації
1960–1980 рр.	Системний та ситуаційний підходи	Організація як система	Адаптивність управління	Системне мислення, врахування зовнішнього середовища
1980–000 рр.	Стратегічний менеджмент	Конкурентні переваги	Довгостроковий розвиток	Стратегічне планування, інновації
З 2000-х рр.	Менеджмент сталого розвитку	Підприємство та стейкхолдери	Економічна, соціальна та екологічна збалансованість	ESG, корпоративна відповідальність, сталі бізнес-моделі

Джерело: узагальнено автором на основі [4; 5]

грувала її ключові положення. По-друге, відбувалося постійне розширення об'єкта управління – від трудових процесів до взаємодії із зацікавленими сторонами. По-третє, критерії ефективності поступово зміщувалися від суто економічних показників до комплексної оцінки сталості розвитку. Ці закономірності визначають логіку сучасної еволюції управлінської науки.

Узагальнення наведених положень дозволяє представити трансформацію пріоритетів управлінської науки у вигляді концептуальної схеми (рис. 1).

На відміну від традиційного підходу, який акцентує увагу на зміні окремих шкіл менеджменту, представлена схема демонструє поступову трансформацію головної мети управління. Кожен наступний етап розвитку не заперечує попередній, а розширює його, включаючи нові завдання та критерії ефективності.

Зміна управлінських концепцій завжди була зумовлена трансформацією зовнішнього середовища функціонування організацій. Класичний менеджмент сформувався як відповідь на виклики індустріалізації. Поведінкові концепції виникли внаслідок усвідомлення ролі людського фактора у забезпеченні ефективності діяльності підприємств. Сучасний менеджмент сталого розвитку є результатом комплексного впливу глобальних економічних, соціальних, екологічних і технологічних змін.

Наприкінці XX століття суттєво змінилися умови функціонування підприємств.

Посилення глобальної конкуренції, інтенсивне використання природних ресурсів, зростання екологічних ризиків, зміна очікувань суспільства щодо соціальної відповідальності бізнесу та необхідність досягнення довгострокової економічної стійкості поставили перед управлінською наукою принципово нові завдання. За цих умов традиційна модель менеджменту, орієнто-

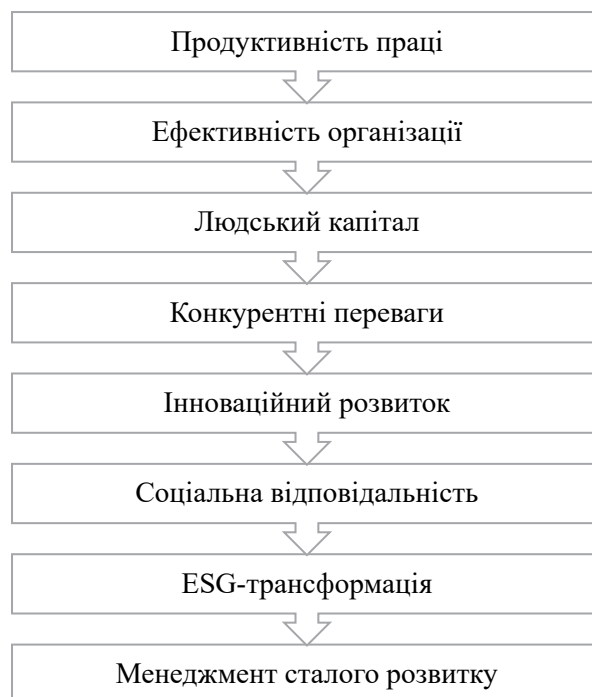

Рис. 1. Трансформація пріоритетів управлінської науки

Джерело: розроблено автором на основі [3; 11]

вана переважно на максимізацію прибутку та виробничої ефективності, виявилася недостатньою для забезпечення стабільного розвитку підприємств у довгостроковій перспективі.

Концепція сталого розвитку стала тим теоретичним підґрунтям, яке суттєво змінило розуміння цілей і функцій менеджменту. Якщо раніше основним критерієм ефективності управління вважалося досягнення високих економічних результатів, то сучасний підхід передбачає одночасне врахування економічної, соціальної та екологічної складових діяльності підприємства. Менеджмент починає розглядатися як механізм забезпечення збалансованого розвитку організації, що орієнтований не лише на інтереси власників, а й на потреби працівників, споживачів, місцевих громад, держави та інших зацікавлених сторін [2, с. 44–47].

Особливістю сучасного етапу розвитку управлінської науки є поступовий перехід від функціонального до інтегрованого управління. Це означає, що питання економічної ефективності більше не можуть розглядатися ізольовано від екологічних та соціальних наслідків управлінських рішень. У практиці діяльності підприємств дедалі більшого поширення набувають принципи корпоративної соціальної відповідальності, ESG-управління, циркулярної економіки, етичного лідерства, ресурсоефективності та взаємодія зі стейкхолдерами. Вони не замінюють класичних функцій менеджменту, а розширюють їхній зміст і доповнюють новими інструментами реалізації.

Звідси випливає, що трансформація управлінської науки полягає не у відмові

від класичних принципів менеджменту, а у зміні їхнього функціонального призначення (табл. 2). Якщо раніше вони забезпечували переважно економічну ефективність підприємства, то нині використовуються для досягнення комплексної стійкості організації, що охоплює економічний, соціальний та екологічний виміри її розвитку.

Дані таблиці свідчать, що трансформація управлінської думки полягає не у зміні переліку класичних функцій менеджменту, а в істотному розширенні їхнього змістового наповнення. Планування, організування, мотивація та контроль залишаються фундаментальними функціями управління. Проте сучасні умови вимагають їх реалізації з урахуванням принципів сталого розвитку, цифровізації та відповідального корпоративного управління. Це дає підстави стверджувати, що сучасна парадигма менеджменту не заперечує класичних засад управління, а інтегрує їх у нову систему цілей і критеріїв ефективності.

Для узагальнення взаємозв'язку між глобальними викликами, трансформацією управлінських функцій та формуванням сучасної парадигми менеджменту сталого розвитку доцільно представити концептуальну модель (рис. 2). Вона демонструє логіку переходу від впливу факторів зовнішнього середовища до формування нових підходів у сучасному менеджменті.

Запропонована схема демонструє причинно-наслідковий зв'язок між глобальними викликами та зміною управлінської парадигми. Вона показує, що сучасний менеджмент сталого розвитку формується через одночасну трансформацію цілей управління, змісту його функцій та критеріїв оцінювання ефективності. Така інте-

Таблиця 2

Трансформація функцій менеджменту в умовах переходу до сталого розвитку

Функція менеджменту	Класичний менеджмент	Менеджмент сталого розвитку	Основні зміни
Планування	Досягнення виробничих і фінансових результатів	Досягнення економічних, соціальних та екологічних цілей	Інтеграція принципів сталого розвитку у стратегічне планування
Організування	Побудова ефективної організаційної структури	Формування гнучких та відповідальних організаційних систем	Орієнтація на міжфункціональну взаємодію та стейкхолдерів
Мотивація	Матеріальне стимулювання працівників	Комплексна мотивація, розвиток людського капіталу, добробут персоналу	Посилення ролі соціальних і нематеріальних чинників
Контроль	Контроль виконання виробничих і фінансових показників	Моніторинг ESG-показників, екологічних та соціальних результатів	Перехід до інтегрованої системи оцінювання діяльності

Джерело: узагальнено автором на основі [6; 7]

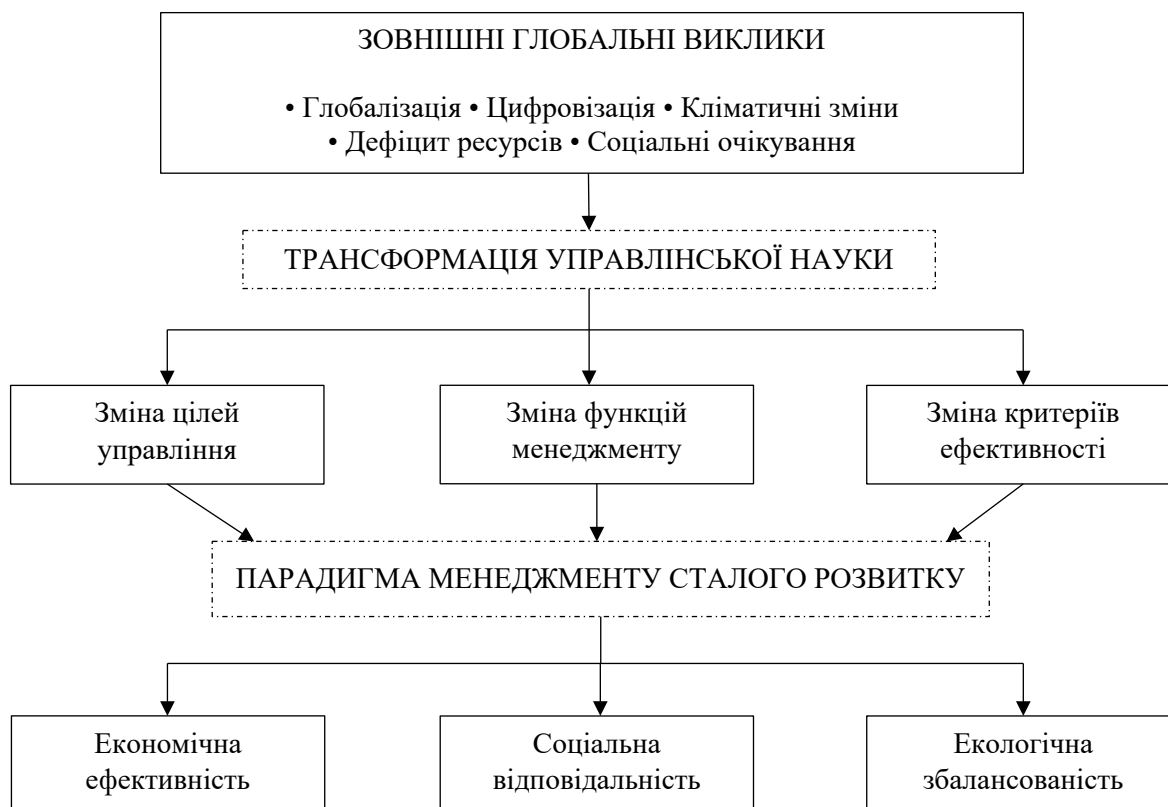

Рис. 2. Модель трансформації управлінської парадигми

Джерело: розроблено автором

грація забезпечує перехід від традиційної моделі управління до комплексної системи, орієнтованої на довгострокове створення цінності для всіх зацікавлених сторін.

Дослідження еволюції управлінської науки свідчить, що кожен історичний етап її розвитку супроводжувався появою нових факторів, які впливали на зміст управлінської діяльності. Для класичного менеджменту визначальним чинником була індустріалізація, для стратегічного менеджменту – посилення конкуренції та глобалізація ринків, а сучасний етап розвитку управлінської науки характеризується одночасним впливом цифрової трансформації та концепції сталого розвитку. Поєднання цих процесів формує нові вимоги до організації управління підприємствами та визначає напрями подальшої еволюції менеджменту [10, с. 31–36].

Однією з ключових особливостей сучасного управління є зростання ролі інформації як стратегічного ресурсу розвитку організації. У цифровій економіці ефективність підприємства визначається не лише матеріальними та фінансовими активами, але і здатністю збирати, аналізувати та використовувати інформацію для прийняття ефективних рішень. У зв'язку з цим відбувається

активне впровадження цифрових технологій, серед яких особливого значення набувають системи ERP, CRM, Business Intelligence, великі дані (Big Data), штучний інтелект, хмарні технології та Інтернет речей.

Цифровізацію доцільно розглядати не як самостійну управлінську концепцію, а як універсальний інструмент реалізації сучасних принципів менеджменту сталого розвитку. Цифрові платформи забезпечують більш точне планування діяльності підприємств, підвищують оперативність контролю, сприяють автоматизації рутинних управлінських процесів та покращують координацію між структурними підрозділами.

Поряд із цифровізацією важливим чинником трансформації управлінської науки стало поширення ESG-підходу, що передбачає оцінювання діяльності підприємства за трьома групами критеріїв: екологічними (Environmental), соціальними (Social) та управлінськими (Governance). На відміну від традиційних фінансових показників, ESG-критерії дозволяють оцінювати довгострокову стійкість організації та її здатність створювати цінність не лише для власників, а й для широкого кола зацікавлених сторін. Інтеграція ESG-принципів остаточно трансформувала традиційне розуміння ефектив-

ності управління, доповнивши економічні результати соціальними та екологічними критеріями оцінювання діяльності підприємства [12, с. 73–78].

Особливого значення набуває поєднання цифрових технологій із принципами сталого розвитку. Використання цифрових інструментів створює передумови для більш ефективного моніторингу екологічних показників, оптимізації використання ресурсів, оцінювання соціального впливу діяльності підприємств та забезпечення прозорості управління. Саме тому сучасний менеджмент дедалі частіше розглядається як інтегрована система, у межах якої цифровізація виступає інструментом реалізації цілей сталого розвитку.

На основі проведеного дослідження можна стверджувати, що історія розвитку управлінської думки характеризується не зміною окремих наукових шкіл, а поступовим розширенням змісту управління відповідно до трансформації суспільних потреб і економічних умов. У цьому контексті менеджмент сталого розвитку доцільно розглядати як нову інтеграційну парадигму, що поєднує досягнення класичних, поведінкових, системних і стратегічних концепцій менеджменту.

Отже, ключовою тенденцією сучасного етапу еволюції управлінської науки є інтеграція принципів сталого розвитку, цифровізації та ESG-підходу в єдину систему управління. Саме ця тенденція визначатиме подальший розвиток менеджменту в умовах глобальних трансформацій та формуватиме теоретичне підґрунтя майбутніх управлінських концепцій.

Висновки. Проведене дослідження дозволило комплексно проаналізувати закономірності еволюції управлінської науки від класичних концепцій менеджменту до сучасної парадигми менеджменту сталого розвитку та сформулювати низку теоретичних узагальнень.

Встановлено, що розвиток управлінської науки має не лінійний, а інтеграційний характер. На відміну від поширеного підходу, який розглядає історію менеджменту як послідовну зміну окремих наукових шкіл, результати проведеного дослідження свідчать про поступове накопичення та взаємне доповнення управлінських концепцій. Кожний наступний етап розвитку менеджменту не заперечував фундаментальних положень попередніх теорій, а адаптував їх до нових економічних, соціальних, технологічних та інституційних умов.

Доведено, що ключовою закономірністю еволюції управлінської науки є послідовне розширення предмета та цілей управління. Якщо на початкових етапах головним об'єктом дослідження були виробничі процеси та підвищення продуктивності праці, то надалі управлінська діяльність охопила організацію як соціально-економічну систему, людський капітал, стратегічний розвиток, взаємодію із зовнішнім середовищем, а на сучасному етапі – питання екологічної відповідальності, соціальної стійкості, корпоративного управління та цифрової трансформації.

Важливим результатом дослідження стало обґрунтування положення, що менеджмент сталого розвитку не є самостійною альтернативною школою управління, а являє собою закономірний етап еволюції управлінської науки. Його теоретичне підґрунтя сформувалося внаслідок інтеграції положень класичного менеджменту, адміністративної школи, поведінкових концепцій, системного, ситуаційного та стратегічного підходів. Такий висновок дає змогу розглядати сучасний менеджмент не як сукупність відокремлених концепцій, а як цілісну систему знань, що безперервно розвивається відповідно до нових суспільних потреб.

У ході дослідження встановлено, що трансформація управлінської науки супроводжується зміною критеріїв оцінювання ефективності управління. Якщо в класичному менеджменті основним показником успішності виступала продуктивність праці та економічна ефективність, то сучасна система управління ґрунтується на комплексному оцінюванні економічних, соціальних, екологічних і управлінських результатів діяльності підприємства. Це підтверджує поступовий перехід від вузькоекономічної до інтегрованої моделі управління.

Особливу роль у сучасному розвитку управлінської науки відіграє цифрова трансформація. Встановлено, що цифрові технології не змінюють фундаментальних функцій менеджменту, а створюють нові можливості для їх реалізації шляхом автоматизації управлінських процесів, використання аналітики даних, цифрових платформ та інструментів підтримки прийняття рішень. Водночас цифровізація значно підсилює практичну реалізацію принципів сталого розвитку, забезпечуючи більш ефективний моніторинг екологічних, соціальних та управлінських показників діяльності підприємств.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

- Бех В. П., Туленков М. В. Управління сталим розвитком: підруч. Каравела: Київ. 2018. 538 с.
- Боголюбов В., Клименко М., Мельник Л. Стратегія сталого розвитку: підруч. К.: ВЦ НУБІПУ, 2018. 446 с.
- Добровольський В., Безсонов Є., Непеїна Г., Крисінська Д., Сербулова Н. Стратегії сталого розвитку: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 160 с.
- Довгань Л. Є., Ведута Л. Л., Шкробот М. В. Сучасні концепції управління організаціями. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 278 с.
- Захарчин Г. М., Склярчук Т. В. Еволюція менеджменту: основні аспекти в контексті сучасних викликів. Економіка та суспільство. 2018. Вип. 19. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-19-60>
- Козюра В. Д., Ящурицький Ю. В. Еволюція управлінської думки: нарис історії розв. теорії соц. упр.: навч. посіб. К.: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2008. 288 с.
- Кредісов А. І. Менеджмент в історичному розвитку як теорія. 2-ге вид., доп. та перероб. Київ: Знання України, 2019. 515 с.
- Маркіна Л. М., Трохименко Г. Г., Ушкац С. Ю., Жолобенко Н. Ю. Сталий розвиток довкілля. Видавництво: навч. посіб. НУК. 2020. 224 с.
- Марухленко О. В., Руденко В. С., Рубан Д. О. Проектний менеджмент у контексті сталого розвитку та ESG-стратегій. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 79. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-180>
- Стоянець Н. В. Аспекти управління сталим розвитком аграрного сектора економіки: монографія. Суми: Ярославна, 2018. 310 с.
- Усиченко І. В., Мироненко М. А., Лисенко Т. І. Історія розвитку менеджменту: від давніх часів до наших днів. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-134>
- Якименко І. Л., Петрашко Л. П., Димань Т. М. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти: підруч., К.: НУХТ, 2022. 337 с.
- Boholiubov V., Klymenko M. & Melnyk L. (2018). *Stratehiia staloho rozvytku* [Strategy of sustainable development]. VTs NUBiPU.
- Dobrovolskyi V., Bezsonov Ye., Niepieina H., Krysinska D. & Serbulova N. (2021). *Stratehii staloho rozvytku* [Strategies of sustainable development]. Vydavnytstvo ChNU imeni Petra Mohyly.
- Dovhan L. Ye., Veduta L. L. & Shkrobot M. V. (2018). *Suchasni kontseptsii upravlinnia orhanizatsiiamy* [Modern concepts of organizational management]. KPI imeni Ihoria Sikorskoho.
- Zakharchyn H. M. & Skliaruk T. V. (2018). *Evolutsiia menedzhmentu: Osnovni aspekty v konteksti suchasnykh vyklykiv* [Evolution of management: Main aspects in the context of modern challenges]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 19. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-19-60>
- Koziura V. D. & Yashchurynskyi Yu. V. (2008). *Evolutsiia upravlinskoi dumky: Narys istorii rozvytku teorii sotsialnoho upravlinnia* [Evolution of management thought: An outline of the history of social management theory]. Personal.
- Kredisov A. I. (2019). *Menedzhment v istorychnomu rozvytku yak teoriia* [Management in historical development as a theory] (2nd ed.). Znannia Ukrainy.
- Markina L. M., Trokhymenko H. H., Ushkats S. Yu. & Zholobenko N. Yu. (2020). *Stalyi rozvytok dovkillia* [Sustainable environmental development]. NUK.
- Marukhlenko O. V., Rudenko V. S. & Ruban D. O. (2025). *Proiektnyi menedzhment u konteksti staloho rozvytku ta ESG-stratehii* [Project management in the context of sustainable development and ESG strategies]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 79. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-180>
- Stoianets N. V. (2018). *Aspekty upravlinnia stalym rozvytkom ahrarynoho sektora ekonomiky* [Aspects of sustainable development management in the agricultural sector of the economy]. Yaroslavna.
- Usichenko I. V., Myronenko M. A. & Lysenko T. I. (2024). *Istoriia rozvytku menedzhmentu: Vid davnikh chasiv do nashykh dniv* [History of management development: From ancient times to the present]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-134>
- Yakymenko I. L., Petrashko L. P. & Dyman T. M. (2022). *Stratehiia staloho rozvytku: Yevropeyski horyzonty* [Strategy of sustainable development: European horizons]. NUKhT.

REFERENCES:

- Bekh V. P. & Tulenkov M. V. (2018). *Upravlinnia stalym rozvytkom* [Management of sustainable development]. Karavela.

Дата надходження статті: 20.07.2026

Дата прийняття статті: 14.08.2026

Дата публікації статті: 04.09.2026